

UVODNIK

UDK: 655.535.4

DOI: 10.15291/csi.4627

Završila je i ova faza časopisa *Croatica et Slavica Iadertina* – vrijeme u kojem sam ja bila njegova glavna urednica. Nije bilo lako prihvatiti se uloge glavnog urednika nakon što je tu ulogu godinama obnašao prof. Josip Lisac. Činilo mi se da je glavno održati časopis, ali, srećom, zahvaljujući sjajnim suradnicima i autorima, časopis je ne samo zadržao svoju visoku a1 kategorizaciju nego i ove godine ušao u bitnu citatnu bazu podataka Scopus, a upravo smo dobili i pozitivan odgovor o privremenom ulasku u Emerging Sources Citation Index – Web of Science.

U ove četiri godine pristupali smo pitanjima slavistike i kroatistike vrlo široko, a iskristalizirala se i praksa da prosinački svezak bude obogaćen i posebnim tematom. Od prvog temata posvećenog radovima koji su bili plod međunarodnoga znanstvenog skupa *Joanna Rapacka i hrvatsko-poljske književne veze održanoga* na Sveučilištu u Zadru 23. rujna 2021. godine i koji su uredile Sanja Knežević i Krystyna Pieniżek-Marković, drugog temata *Tijelo, identitet i emocije u hrvatskom i slavenskim jezicima, književnostima i kulturama* koji je nastao u sklopu rada na istoimenom institucijskom projektu voditeljice Kornelije Kuvač-Levačić, koja je i uredila temat, do aktualnog temata o stilu koji je predložio i uredio kolega Tin Lemac. Raduje da će se tradicija nastaviti i u sljedećim godinama, 2025. tematom *Od Antikrista do Wolanda: personalizirano zlo u slavenskim jezicima, književnosti, kazalištu i filmu* kojim, kao njegovi urednici, kolega Josip Vučković i ja nastavljamo suradnju s časopisom, do temata za 2026. godinu (poziv za suradnju izaći će u sljedećem svesku), a bit će povezan s projektom *Kulturno pamćenje i ideološki kontekst(i) kanona hrvatske dječje književnosti* kolegice Katarine Ivon.

Ovom prilikom zahvaljujem tajnicima Josipu Vučkoviću i Eugeniji Čuto te kolegama iz uredništva. Sa svima njima bio je uistinu užitak surađivati. Osjećaj istinskog zajedništva na radu na našem časopisu svakako će mi nedostajati. Nove tehnologije omogućile su kontinuiran zajednički rad, bez obzira na to gdje se naši članovi nalazili – u susjednom kabinetu ili dalekoj Poljskoj ili Ukrajini.

Zadnji broj koji potpisujem kao glavna i odgovorna urednica nosi, osim sjajnih članaka, koji su velikom većinom izvorni znanstveni, i oni koji pripadaju tematu (i o čemu će više kolega Tin Lemac u svom osvrtu), i oni koji njemu ne pripadaju (rad

mlade znanstvenice iz Kazahstana Zhanar Karimove te radovi zagrebačkih kolegica Tetyane Fuderer i Ivane Peruško), i nekoliko tekstova neznanstvenog karaktera koji su mi posebno bliski. Radi se o tekstovima koji nas sjećaju na ljude koji su obilježili našu zadarsku, hrvatsku i svjetsku filologiju.

Ponajprije je tu sjećanje na pjesnika, prevoditelja i sveučilišnog profesora Zlatana Jakšića o čijoj nam poeziji govori tekst Sanje Knežević. Zlatan Jakšić i njegova interpretacija stihova, njegova duhovitost do zadnjeg trenutka i njegova strast prema književnosti ostat će zauvijek u mom sjećanju i sjećanju svih onih koji su ga poznavali.

Sjećanje na Aleksandra Flakera donosimo kroz čak tri teksta. To veliko ime, čiju stotu godišnjicu rođenja obilježavamo ove godine, željeli smo prikazati i kroz stručne naočale, ali i kroz intimnije tekstove o jednom bitnom prijateljstvu i o jednom mentorstvu. Zahvaljujemo Andrei Meyer-Fraatz koja nam je donijela tekst o Flakeru kao Saši – što je bio svima onima koji su s njim dijelili ljubav prema umjetnosti i književnosti posebno, zahvaljujemo i kolegici Zdenki Matek Šmit na dragocjenom zadarskom unikatnom sjećanju na Flakera kao mentora, zahvaljujemo i Maši Kolanović na dubinskom iščitavanju Flakerova doprinosa kroatistici (ali i šire).

Neočekivano, potpuno neočekivano, ovdje je i nekrolog o Teodori Vigato. Svi smo mislili da će se ovakav tekst pojaviti tek desetljećima kasnije, ali njezin život ugasio se prebrzo i sasvim nenadano. Ostavila je za sobom sjećanja i nevjericu da njezin vedar lik više nećemo susretati na ulicama Zadra, ali ni na najneočekivanijim adresama. O njoj smo dobili tekstove iz dva pera – pera njezine kolegice Katarine Ivon i Željke Šiljković, njezine suputnice po neočekivanim adresama. Zato i velika hvala kolegici Šiljković na dragocjenim sjećanjima na većini Zadrana nepoznatu stranu drage nam Teodore.

Sjećanje na Marija Festinija istaknutog talijanista i dugogodišnji profesora na zadarskoj talijanistici donosi nam Nedjeljka Balić-Nižić.

I na kraju, Luko Paljetak. Luko Paljetak bio je neodvojivi dio „scene” – koja je naš život. On je svaka daska naše pozornice, on je kulisa našega života – njegove pjesme čitali smo i čitali su nam ih kao djeci. Vjerujem da se mnoge generacije hrvatske djece ne mogu ni sjetiti trenutka kad su čuli za Luku Paljetka, jer je Luko Paljetak uvijek bio tu. Pogotovo zadarskim klincima moje generacije koje su mame i učiteljice vodile u sada za rušenje osuđenu zgradu kazališta lutaka u Jazinama i kad nismo znali da je ono što gledamo kazališna povijest, svjetska stvar. No sjećam se trenutka kad sam na studiju anglistike prvi put osvijestila sebi prevoditelja. Lukov prijevod *Canterburyjskih priča* čitala sam u potpunoj nevjerici. Zar je ovako moguće prevesti? Mnogo godina kasnije, prilikom jednog od njegovih dolazaka u

Zadar, iskoristila sam priliku i priznala mu tu svoju očaranost – i trenutak kad smo oboje počeli recitirati prvih nekoliko stihova na srednjoengleskom (rijetka stvar koju pamtim napamet) zauvijek će ostati sa mnom kao nešto najposebnije u životu.

*When that Aprilis, with his showers sweet,
The drought of March hath pierced to the root ...*

U svom „oproštajnom” uvodniku posvetila sam najviše riječi „neznanstvenim” tekstovima o znanstvenicima. Znanstvenih tekstova nam ne manjka, ali u svojim znanstvenim nastojanjima ponekad zaboravimo na važnost sjećanja na ono ljudsko u nama, a toga ljudskog bilo je u Teodori Vigato, Zlatanu Jakšiću, Aleksandru Flakeru i Luki Paljetku beskrajno mnogo. Stoga su mi ovi tekstovi posebno bliski srcu. U današnje vrijeme razvoja prirodnih znanosti i AI tehnologija posebno je važno ne zaboraviti na ono najvažnije u nama – našu ljudskost.

Neka nas ljudskost prati i dalje u svim našim nastojanjima.

Rafaela Božić